

Väljaandja:	Põllumajandusminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	12.09.2004
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.04.2006
Avaldamismärke:	RTL 2004, 117, 1825

Seemnekartuli kategooriad ja neile esitatavad nõuded, seemnekartuli tootmisega tegelevate laboratooriumide akrediteerimise tingimused ja kord ning nõuded seemnekartuli pakendamisele ja turustamisele¹

Vastu võetud 26.08.2004 nr 153

Määrus kehtestatakse «[Seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse](#)» (RT I 1998, 52/53, 771; 1999, 95, 843; 2000, 29, 169; 2002, 61, 375; 63, 387; 2003, 88, 591; 2004, 32, 226) § 3 lõike 3, § 12 lõike 5, § 14 lõike 7, § 16 lõike 3, § 18 lõigete 3 ja 6 ning § 22 lõike 9 alusel.

§1. Seemnekartuli kategooriad

(1) Supereliitseemnekartulile eelneva põlvkonna (M) kartuli taimed on taimed:

- 1) mis on toodetud mikropaljundusmeetodil sordiehtsuse ja taimetervise tagamiseks ettenähtud meetodite kohaselt;
- 2) mis on ette nähtud supereliitmaterjali tootmiseks;
- 3) mis vastavad lisas 5 kehtestatud nõuetele.

(2) Supereliitseemnekartul (SE) on seemnekartul:

- 1) mis on toodetud sordiehtsuse ja taimetervise tagamiseks ettenähtud meetodite kohaselt;
- 2) mis on ette nähtud eliitseemnekartuli tootmiseks;
- 3) mis vastab lisades 1 ja 2 supereliitseemnekartulile kehtestatud nõuetele;
- 4) mille Taimetoodangu Inspeksioon on sertifitseerinud.

(3) Supereliitseemnekartuli (SE) kategooriaid on kolm:

- 1) meristeentaimedest toodetud supereliitseemnekartul (SE 1),
- 2) teise põlvkonna supereliitseemnekartul (SE 2) ja
- 3) kolmanda põlvkonna supereliitseemnekartul (SE 3).

(4) Eliitseemnekartul (E) on seemnekartul:

- 1) mis põlvneb otse supereliitseemnekartulist;
- 2) mis on ette nähtud sertifitseeritud seemnekartuli tootmiseks;
- 3) mis vastab lisades 1 ja 2 eliitseemnekartulile kehtestatud nõuetele;
- 4) mille Taimetoodangu Inspeksioon on sertifitseerinud.

(5) Eliitseemnekartuli (E) kategooriaid on kolm:

- 1) esimese põlvkonna eliitseemnekartul (E 1),
- 2) teise põlvkonna eliitseemnekartul (E 2) ja
- 3) kolmanda põlvkonna eliitseemnekartul (E 3).

(6) Sertifitseeritud seemnekartul (A) on seemnekartul:

- 1) mis põlvneb otse supereliit- või eliitseemnekartulist;
- 2) mis on ette nähtud tarbekartuli tootmiseks;
- 3) mis vastab sertifitseeritud seemnekartulile lisades 1 ja 2 kehtestatud nõuetele;
- 4) mille Taimetoodangu Inspeksioon on sertifitseerinud.

§2. Nõue pakendamisele

(1) Turustamisotstarbelise seemnekartuli tootmise või pakendamise tegeleda sooviv isik peab olema kantud taimetervise registrisse ja omama asjakohast tegevusluba.

(2) Turustamisotstarbelise seemnekartuli tootmise või pakendamise tegeleda sooviv isik peab tootmis- või pakendamisloa saamiseks esitama Taimetoodangu Inspeksioonile vormikohase kirjaliku taotluse (lisa 3).

§3. Teavitamine

Seemnekartuli tootja peab teavitama Taimetoodangu Inspektsiooni:

- 1) enne seemnekartuli mahapanekut seemnekartuli kasvatamiseks plaanitava põllu asukohast, et viimane saaks võtta vajalikud mullaproovid;
- 2) sorteerimata seemnekartulist pärast saagi koristust, et viimane saaks bakter- ja viirushaiguste määramiseks võtta mugulaproovid;
- 3) sorteeritud seemnekartulist, et viimane saaks hinnata selle kvaliteeti;
- 4) seemnekartuli partii pakendamise alustamise ja lõpetamise kuupäevadest.

§4. Sertifitseerimise korraldamine

(1) Taimetoodangu Inspeksioon korraldab seemnekartuli sertifitseerimise rahvusvaheliselt kehtestatud nõuete kohaselt.

(2) Taotluse põldtunnustamiseks sertifitseerimise eesmärgil esitab sordi tootja Taimetoodangu Inspektsioonile igal aastal 1. juuniks.

(3) Taotluse seemnekartuli partiist ametliku mugulaproovi võtmiseks esitab Taimetoodangu Inspektsioonile partii omanik.

§5. Nõuded põldtunnustamisele

(1) Taimekahjurite ja -haiguste esinemist ning kasvavate taimede sordiechtsust kontrollitakse ametlikul põldtunnustamisel.

(2) Sordiechtsuse kontrollimisel võrdleb ametlik tunnustaja kasvavate taimede vastavust lisas 1 sätestatud nõuetele.

(3) Taimed peavad olema sordiechtsad ja -puhtad. Sordiechtsuse kontrollimisel võrdleb ametlik tunnustaja taime välisnähtuseid sordikirjeldusega.

§6. Mikropaljundamisega tegeleva laboratooriumi akrediteerimise tingimused ja kord

(1) Mikropaljundamise meetodil supereliitseemnekartulile eelneva põlvkonna seemnekartuli tootmisega võib tegeleda ainult määruse lisas 5 toodud nõuetele vastav laboratoorium, mille Taimetoodangu Inspektsioon on akrediteerinud.

(2) Taimetoodangu Inspektsioon väljastab mikropaljundamisega tegelevale tootjale taimetervise registrisse kandmise kohta tunnistuse.

(3) Mikropaljundamisega tegelev tootja peab olema sõlminud sordi omaniku, esindaja või säilitajaga lepingu supereliitseemnekartulile eelneva põlvkonna seemnekartuli tootmiseks.

(4) Supereliitseemnekartuli mugulapõlvkonna sordiechtsuse ja -puhtuse ning taimetervise eest vastutab sordi säilitaja või omanik.

(5) Kui sorti säilitakse akrediteeritud laboratooriumis, võib meristeemtaimi toota ainult Taimetoodangu Inspektsiooni kontrollitud ja sordiechtsaks tunnistatud algmaterjalist.

§7. Ametlik tunnustaja ja ametlik proovivõtja

Ametlik tunnustaja või ametlik proovivõtja on Taimetoodangu Inspektsiooni järelevalveametnik.

§8. Proovivõtmine ja analüüsimine

(1) Ametlik mullaproov võetakse kartuli-kiduussi määramiseks.

(2) Ametlik mugulaproov võetakse bakter- ja viirushaiguste määramiseks ning seemnekartuli kvaliteedi hindamiseks.

(3) Ametliku mullaproovi ning bakter- ja viirushaiguste mugulaproovi analüüsib Põllumajandusuuringute Keskus, kes esitab analüüsi tulemused Taimetoodangu Inspektsioonile varem kooskõlastatud tähtajal.

(4) Seemnekartuli kvaliteedi vastavuse hindamiseks lisas 2 kehtestatud nõuetele võtab ametlik proovivõtja sertifitseeritavast sorteeritud seemnekartuli partiist ametliku mugulaproovi, mille analüüsib kohapeal.

§9. Müügipakendi sulgemise ja märgistuse nõuded

(1) Seemnekartuli müügipakendi sulgemiskoht peab olema pitseeritud Taimetoodangu Inspektsiooni plommiga või peab olema läbi õmmeldud ametliku etiketiga. Pakend peab olema suletud selliselt, et seda ei oleks võimalik avada ilma plommi või ametlikku etiketti rikkumata.

(2) Lisas 4 kehtestatud nõuete kohane kasutamata ametlik etikett peab olema kinnitatud Taimetoodangu Inspeksiooni järelevalveametniku kontrolli all seemnekartuli müügi pakendi välisküljele. Kasutada võib isekleepuvat ametlikku etiketti. Ametlikul etiketil nõutav informatsioon on lubatud trükkida vahetult pakendile Taimetoodangu Inspeksiooni järelevalveametniku kontrolli all. Kui etikett kinnitatakse müügi pakendile nõõriga, fikseeritakse see ametliku pitseriga.

(3) Ametlikul etiketil ja pakendil, mahutil või nende sees peab olema ära toodud informatsioon seemnekartuli keemilise töötlemise kohta ja töötlemiseks kasutatud preparaadi nimetus.

(4) Geneetilisel muundatud sordist pärit seemne puhul on seemnekartuli tunnistusel, ametlikul etiketil või muul dokumendil eraldi sellekohane teave.

§10. Turustamisel kehtivad kvaliteedinõuded

(1) Turustada on lubatud ainult Sordilehte või Euroopa Liidu ühtsesse sordilehte võetud, sertifitseeritud ja selle määruuse nõuete kohaselt pakendatud seemnekartulit. Müügi pakend peab olema määruuse nõuete kohaselt suletud ja varustatud ametliku etiketiga.

(2) Seemnekartuli pakend peab olema uus ning mahuti peab olema puhas.

(3) Turustada ei ole lubatud üle 5 millimeetri pikkuste või eemaldatud idudega seemnekartulit.

(4) Partii omanikul on õigus lisas 2 toodud kvaliteedinõuetele mittevastav seemnekartuli partii ümber sorteerida. Ümbersorteeritud seemnekartuli partii sertifitseeritakse teist korda määruuse nõuete kohaselt.

(5) Idanemist pärssivate ainetega töödeldud seemnekartulit turustada on keelatud.

§11. Eliitseemnekartulile eelneva põlvkonna seemnekartuli turustamine

Eliitseemnekartulile eelneva põlvkonna seemnekartulit võib turustada, kui:

- 1) seemnekartul on toodetud sordiehtsuse ja taimetervise tagamiseks ettenähtud meetodite kohaselt;
- 2) seemnekartul on ette nähtud eliitseemnekartuli tootmiseks;
- 3) seemnekartul vastab lisades 1 ja 2 supereliitseemnekartulile kehtestatud nõuetele;
- 4) seemnekartuli pakend on suletud selle korra kohaselt;
- 5) pakendil või mahutil on ametlik etikett, millel on esitatud lisas 4 supereliitseemnele eelneva põlvkonna kohta sätestatud teave.

§12. Seemnekartuli tunnistus ja etikettide väljastamine

(1) Võttes arvesse põldtunnustamise, kartuli-kiduussi kontrollimiseks võetud mulla analüüsi, viirus- ja bakterhaiguste laboratoorse analüüside, kvaliteedi hindamise mugulaanalüüsi ja järelkontrolli katsete tulemused, väljastab Taimetoodangu Inspeksioon sertifitseeritud seemnekartuli partii kohta seemnekartuli tunnistuse ning ametlikud etiketid müügi pakendite märgistamiseks. Väljastatud dokument ja etiketid kehtivad ühe kuu jooksul alates kvaliteedi hindamiseks seemnekartuli partiist ametliku mugulaproovi võtmise ja proovi analüüsimise päevast.

(2) Lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumise korral taotleb tootja uut kvaliteedi hindamise mugulaanalüüsi.

§13. Rakendussäte

Tunnistan kehtetuks põllumajandusministri 20. aprilli 1999. a määruse nr 14 «Seemnekartuli kategooriate, seemnekartuli tootmisega tegelevate laboratooriumide akrediteerimise, seemnekartuli pakendamise, turustamise ja impordi korra kinnitamine» (RTL 1999, 93, 1154; 2003, 93, 1393; 100, 1512).

¹EL Nõukogu direktiiv 2002/56/EÜ seemnekartuli turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 60–73), muudetud direktiiviga 2003/61/EÜ (EÜT L 165 3.07.2003, lk 23–28) ja komisjoni otsusega 2003/66/EÜ (EÜT L 025, 30.01.2003, lk 42–42).

Minister Ester TUIKSOO

Kantsler Ants NOOT

Põllumajandusministri 26. augusti 2004. a määruse nr 153 «Seemnekartuli kategooriad ja neile esitatavad nõuded, seemnekartuli tootmisega tegelevate laboratooriumide

KASVUAEGSELT KONTROLLITAVAD SEEMNEKARTULILE OHTLIKUKS LOETAVAD TAIMEHAIGUSED JA -KAHJURID

1. Taimahaigused ja -kahjurid, mida ei tohi esineda seemnekartuli põllul, on:

- 1) kartuli-ingerjas (*Ditylenchus destructor*);
- 2) valkjäs kartuli-kiduuss (*Globodera pallida*);
- 3) kollane kartuli-kiduuss (*Globodera rostochiensis*);
- 4) kartulivähk (*Synchytrium endobioticum*);
- 5) kartuli pruun-baktermädanik (*Ralstonia solanacearum*);
- 6) kartuli ringmädanik (*Clavibacter michiganensis* subsp. *Sepedonicus*);
- 7) kartuli värtna viroid (PSTV).

2. Kartuli-kiduussi puudumise kontrollimiseks võtab ametlik tunnustaja või ametlik proovivõtja seemnekartuli tootmispõllu ühe hektari kohta 4 keskmist mullaproovi, mis analüüsitakse Põllumajandusuuringute Keskuse taimetervise laboratooriumis. Analüüsi tulemused esitatakse Taimetoodangu Inspeksioonile.

3. Muu kartuli kasvatamisest seemnekartuli tootmiseks ettenähtud põllul peab olema möödunud:

- 1) supereliit- ning eliitseemnekartuli puhul 3 aastat;
- 2) sertifitseeritud seemnekartuli puhul 2 aastat.

4. Haiguste leviku takistamiseks peab minimaalne kaugus tarbekartuli tootmispõllust olema:

- 1) supereliitseemnekartuli puhul 50 m;
- 2) eliitseemnekartuli puhul 25 m;
- 3) sertifitseeritud seemnekartuli puhul 10 m.

5. Põldtunnustamisel peavad taimed vastama järgmistele nõuetele:

Jrk nr	Nõuded (%)	SE	E1	E2	E3	A
1.	Minimaalne sordipuhtus	100,0	100,0	99,9	99,9	99,8
2.	Raske viirushaiguse tunnustega taimi maksimaalselt	0,0	0,0	0,2	0,5	1,0
3.	Viirushaigeid taimi kokku maksimaalselt	0,2	0,2	0,5	1,0	4,0
4.	Varrepõletikku nakatunud taimi maksimaalselt	0,0	0,0	0,5	0,5	2,0

6. Kartuli-lehemädanikust (*Phytophthora infestans*) tugevalt kahjustatud seemnekartuli põld praagitakse.

7. Taimed peavad olema sordiehtsad. Teiste sortide taimed eemaldatakse põllult kasvuaegselt. Kui umbrohtumine takistab sordiehtsuse ja -puhtuse ning taimekahjurite ja -haiguste esinemise hindamist, põld praagitakse.

Kantsler Ants NOOT

Põllumajandusministri 26. augusti 2004. a määruse nr 153
«Seemnekartuli kategooriad ja neile esitatavad nõuded,
seemnekartuli tootmisega tegelevate laboratooriumide
akrediteerimise tingimused ja kord ning nõuded
seemnekartuli pakendamisele ja turustamisele»
lisa 2

SEEMNEKARTULI KATEGOORIALE ESITATAVAD JA TURUSTAMISEL KEHTIVAD KVALITEEDINÕUDED

1. Viirushaiguse määramiseks võetava ametliku mugulaproovi suurus on 200 mugulat sõltumata partii kaalust.

2.Kartuli-ringmädaniku ja pruun-baktermädaniku määramiseks võetava ametliku mugulaproovi suurus on 200 mugulat partii tootmiseks kasutusel olnud põllumaa hektari kohta.

3.Kvaliteedi hindamiseks võetava ametliku mugulaproovi suurus on 200 mugulat. Proovide arv sõltuvalt seemnekartuli partii suurusest on:

- 1) alla 20 tonni – 1;
- 2) 21–60 tonni – 2;
- 3) 61–100 tonni – 3;
- 4) üle 100-tonnise partii korral võetakse lisaks 1 mugulaproov iga 50 tonni kohta.

4.Mulda ja muid lisandeid võib proovis olla kuni 2% proovi kaalust.

5.Mehhaaniliste vigastustega ja füsioloogiliste muutustega, sealhulgas ebakorrapärase kujuga mugulaid kokku võib proovis olla kuni 3% proovi kaalust.

6.Kuiv- ja märgmädanikust, kui ei ole tegemist punktis 12 loetletud ohtlike taimehaiguste ja -kahjustajatega, nakatunud mugulaid võib proovis olla kuni 1% proovi kaalust, millest märgmädanikku võib olla kuni 0,2% kogu proovi kaalust.

7.Kärntõvest kahjustatud mugulaid (nakatunud üle 1/3 mugula pinnast) võib proovis olla kuni 5% proovi kaalust, millest kartuli-mustkärna, -köbrukärna ja -süvikkärna (nakatunud üle 1/10 mugula pinnast) kokku võib proovis olla kuni 3% proovi kaalust.

8.Punktides 6 ja 7 loetletud haigustunnustega mugulaid kokku võib proovis olla kuni 6% proovi kaalust.

9.Viirushaigusest nakatunud mugulaid võib partiiis olla kuni:

Viirus	SE	E1	E2	E3	A
Y ja A	0,5%	1,0%	4,0%	6,0%	10,0%
X	0	0	1	1	1
S	0	0	1	1	1
M	0	0	1	1	1
Keerdlehisus	0	0	1	1	1

¹analüüsimine ei ole kohustuslik

10.Seemnekartuli suuruse nõuded on järgmised:

- 1) ümara mugulakujuga sordi seemnemugula minimaalne läbimõõt peab olema vähemalt 28 millimeetrit. Pikliku mugulakujuga sordi puhul, kus seemnemugula pikkus on laiusega võrreldes vähemalt kahekordne, peab seemnemugula minimaalne läbimõõt olema vähemalt 25 millimeetrit;
- 2) samas seemnekartuli partiiis võib suurimate ja väikseimate seemnemugulate läbimõõtude vahe olla maksimaalselt 20 millimeetrit;
- 3) kui seemnemugula keskmine läbimõõt on üle 35 millimeetri, peab seemnekartul olema sorteeritud selliselt, et suurima ja väikseima mugulafraktsiooni suuruste vahe oleks viiega jaguv arv;
- 4) samas seemnekartuli partiiis ei tohi olla mugulaid, mille läbimõõt on lubatust üle 3% suurem või üle 3% väiksem.

11.Sertifitseeritav seemnekartuli partii, millest mugulaproov võetakse, on ühtlase kvaliteediga, teistest partiidest eraldatud ja omanik on selle nõuetekohaselt märgistanud.

12.Seemnekartulil ei tohi esineda järgmisi taimehaigusi ja -kahjustajaid:

- 1) kartuli ingerjas (*Ditylenchus destructor*);
- 2) kartulivähk (*Synchytrium endobioticum*);
- 3) kartuli pruun-baktermädanik (*Ralstonia solanacearum*);
- 4) kartuli ringmädanik (*Clavibacter michigansis*ssp. *Sepedonicus*);
- 5) kartuli värtna viroid (PSTV).

Kantsler Ants NOOT

Põllumajandusministri 26. augusti 2004. a määruse nr 153
«Seemnekartuli kategooriad ja neile esitatavad nõuded, seemnekartuli tootmisega tegelevate laboratooriumide akrediteerimise tingimused ja kord ning nõuded seemnekartuli pakendamisele ja turustamisele»

TAOTLUS TEGEVUSLOA SAAMISEKS

Taotleja

Kontaktandmed:

1)	address
2)	telefon
3)	faks
4)	e-
post

Kontaktisik

Esmane taotlus

Varem antud tegevusloa muutmine

Tootmistingimuste kirjeldus:

1)	taotleja valduses oleva põllumajandusmaa asukoht ja suurus
2)	seemnekartuli hoiustamise ja pakendamise koha asukoht ja lühikirjeldus
3)	põllutöömasinate ja seadmete loetelu ning tehniline kirjeldus
4)	töötajate arv ja nende ametinimetused

Tootmisüksuses töödeldakse ja hoiustatakse:

1)	ainult sertifitseerimiseks ettenähtud seemnekartulit
2)	seemnekartulit oma tootmisüksuse tarbeks
3)	tarbekartulit
4)	imporditud seemne- või tarbekartulit

Tegevusvaldkondade loetelu:

1)	seemnekartuli tootmine
2)	seemnekartuli pakendamine
3)	seemnekartuli turustamine
4)	seemnekartuli import

Lisainfo:

Kuupäev

Allkiri

Kantsler Ants NOOT

Põllumajandusministri 26. augusti 2004. a määruse nr 153 «Seemnekartuli kategooriad ja neile esitatavad nõuded, seemnekartuli tootmisega tegelevate laboratooriumide akrediteerimise tingimused ja kord ning nõuded seemnekartuli pakendamisele ja turustamisele» lisa 4

AMETLIKU ETIKETI JA SEEMNEKARTULI TUNNISTUSE VORMI JA SISU NÕUDED

1. Ametliku etiketi minimaalne suurus on 110 × 67 mm.

2. Supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud seemnekartuli ametlikule etiketile märgitakse:

- 1) sõnad «EL nõuded ja standardid»;
- 2) sõna «sertifitseeritud»;
- 3) ladina ja eesti keeles liigi botaaniline nimi (võib esitada lühendatult ja ilma autorite nimedeta);

- 4) pakendi ametliku sulgemise kuu ja aasta, märgituna «Suletud... (kuu ja aasta)»;
- 5) sertifitseerimisasutuse nimi ja liikmesriigi nimi või selle tähis;
- 6) isiku taimetervise registrikande number;
- 7) sordinimi ladina tähtedega;
- 8) tootjariigi nimi;
- 9) seemnekartuli kategooria;
- 10) seemnekartuli mugula suurus;
- 11) seemnekartuli partii suurus;
- 12) deklareeritud netokaal;
- 13) saagiaasta.

3. Supereliitseemnekartuli ametlik etikett on valget värvi violetse diagonaalse triibuga, eliitseemnekartuli ametlik etikett on valget värvi, sertifitseeritud seemnekartuli ametlik etikett sinist värvi ja madalama kvaliteediga seemnekartuli etikett pruuni värvi.

4. Ühendusevälisest riigist imporditud üle 2-kilogrammiste seemnekartuli koguste turustamise korral märgitakse etiketile:

- 1) sertifitseerimisasutuse nimi ja riigi nimi või selle tähis;
- 2) ladina ja eesti keeles liigi botaaniline nimi (võib esitada lühendatult ja ilma autorite nimedeta);
- 3) sordinimi ladina tähtedega;
- 4) seemnekartuli kategooria;
- 5) eksportija riigi nimi;
- 6) importija nimi;
- 7) deklareeritud netokaal.

5. Supereliitseemnekartulile eelneva põlvkonna etikett on valget värvi violetse diagonaalse triibuga ja sellele märgitakse:

- 1) sertifitseerimisasutuse nimi ja riigi nimi või selle tähis;
- 2) isiku taimetervise registrikande number või seemnepartii number;
- 3) pakendi ametliku sulgemise kuu ja aasta, märgituna «Suletud... (kuu ja aasta)»;
- 4) ladina ja eesti keeles liigi botaaniline nimi (võib esitada lühendatult ja ilma autorite nimedeta);
- 5) sordinimi ladina tähtedega;
- 6) sõnad «supereliitseemnekartul» või «supereliitseemnekartulile eelnev põlvkond».

6. Supereliitseemnekartulile eelneva seemnekartuli põlvkonna tootja dokumendile märgitakse:

- 1) sõnad «supereliitseemnekartulile eelneva põlvkonna istutusmaterjal» või lühend SE;
- 2) sordinimi ladina tähtedega;
- 3) seemnekartuli rassi;
- 4) tootja nimi;
- 5) sertifitseerimise kuupäev;
- 6) tootjariigi nimi;
- 7) mugulate või taimede suurus;
- 8) tootmisaasta;
- 9) isiku taimetervise registrikande number või seemnekartuli partii number;
- 10) tootja dokumendi number;
- 11) mugulate või taimede kogus või mass;
- 12) geneetiliselt muundatud organisme sisaldava materjali puhul sõnad «sisaldab GMO-d»;
- 13) geneetiliselt muundatud sordist pärit seemne puhul sellekohane teave.

7. Seemnekartuli tunnistuse vormi ja sisu nõuded on järgmised:

Taimetoodangu Inspeksioon
Teaduse 2, SAKU,
75501 HARJUMAA
Tel/faks 671 2624

SEEMNEKARTULI TUNNISTUS

partii nr

SORT:

KATEGOORIA:

PARTII OMANIK:

Pakendaja nr

Registrikood

Aadress

Telefon

Seemnepartii mass (t)

PÕLDTUNNUSTAMISE ANDMED:

Tunnustamisakti nr	Tunnustaja:
Sordipuhitus %	
Haigeid taimi kokku % , neist viirushaiguseid % , varrepõletikku %	
Lehemädanikku haigestumine	
MUGULAANALÜÜSI ANDMED:	
Mugulaproovi akti nr	Proovivõtja
Mugulaanalüüsi akti nr	Analüüsija(d)
Mugulate suurus (mm) , suuremaid % , väiksemaid %	
Muld ja teised lisandid (%)	
Mehhaanilised lisandid ja füsioloogilised muutused %	
Mugulahaigused	
Viirushaigused	Mugulamädanikud kokku %
Kärntõved	nendest märgmädanikku %
Märkused:	

Väljaandmise kuupäev:	Väljaandja ees- ja perekonnanimi, allkiri:

Kantsler Ants NOOT

Põllumajandusministri 26. augusti 2004. a määruse nr 153 «Seemnekartuli kategooriad ja neile esitatavad nõuded, seemnekartuli tootmisega tegelevate laboratooriumide akrediteerimise tingimused ja kord ning nõuded seemnekartuli pakendamisele ja turustamisele» lisa 5

NÕUDED SUPERELIITSEEMNEKARTULILE EELNEVA PÕLVKONNA KARTULILE

1. Supereliitseemnekartulile eelneva põlvkonna kartul peab olema toodetud mikropaljundusmeetodil. Selleks peab mikropaljundusega tegeleval tootjal olema:

- 1) laboratoorium, kus on võimalik toota mikrotaimi ja mikromugulaid steriilsetes tingimustes;
- 2) konditsioneeritud ruum *in-vitro*-taimede ja minimugulate tootmiseks;
- 3) eeskiri materjali vastuvõtmise, ladustamise, säilitamise, kodeerimise või samasuse tagamise, hügieeniabinõude, toitevahendite valmistamise, konserveerimise, paljundamise, kasvupinnase ladustamise, taimehoolduse, sertifitseerimise ja tarnimise kohta.

2. Mikropaljundusmaterjali paljundamisel ja võimalikul uurimisel lähtutakse taimekahjurit- ja haigustega töötamise ja turvalise mikrobioloogilise tehnika eeskirjadest.

3. Tootja peab arvestust seemnekartuli materjali päritolu ja tervisliku seisundi kohta. Arvestuses määratakse kindlaks tehistingimustes toodetud materjali (edaspidi *in-vitro materjal*) töötlemine ja käsitlemine (ladustamine, säilitamine, uuringuteks proovide võtmine, haige materjali eemaldamine tervest materjalist, lõikamine, välja istutamine, kasvatamistoimingud ja tarnimine). Kogu tootmisprotsessi jooksul peab materjal olema märgistatud.

4. Lähtematerjali kiireks paljundamiseks võib võtta materjali ainult Taimetoodangu Inspektsiooni heakskiidetud maatüki toodangust või *in-vitro* materjalist. Tootjal on õigus kogu tema kasvatatud materjalist valida seemnekartuli rass.

5. Väljastpoolt Eestit pärinevat materjali võib kasutada lähtematerjalina, kui Taimetoodangu Inspektsioon annab selleks loa ja kui Põllumajandusuuringute Keskuse taimetervise laboratoorium kinnitab, et materjal on nõuetekohane.

6. Lähtematerjali ja *in-vitro* materjali vastuvõtmiseks peab tootjal olema eeskiri, milles on kindlaks määratud materjali vastuvõtmise viis. Materjal on märgistatud, ladustatud ja konserveeritud eraldi muust kontrollitud ja haigusevabast materjalist. Peab olema kindlaks määratud lähtematerjali päritolu ja *in-vitro* materjali sissetoomine.

7. Lähtematerjali hoitakse või säilitatakse eraldi muust *in-vitro* ja elusal taimel vaatlustega saadud *in-vitro* materjalist, kuni lähtematerjal on kontrollitud ja on kindlaks tehtud, et see on vaba allpool nimetatud taimehaigustest ja -kahjuritest. Toimingud selle materjaliga tehakse selliselt, et kokkupuude teiste materjalidega ja nakatumine teiste materjalide taimehaiguste või -kahjuritega on välistatud.

8. Tootmise ajal inspekteeritakse materjal visuaalselt. Haiged ja haigusekahtlusega taimed kõrvaldatakse ja hävitatakse või võimaluse korral vabastatakse meristeemkultuuri abil haigusest ja kontrollitakse uuesti üle punktis 9 nimetatud taimehaiguste suhtes.

9. Lähtematerjal peab enne paljundamist olema vaba järgmistest haigustest:

- 1) kartuli märgmädanik (*Erwinia carotovora* (Jones) Bergey et al. aap. *carotovora*);
- 2) varre märgmädanik (*Erwiniaspp.*);
- 3) keerdlehisus, X, S, M, A, Y ja V viirused;
- 4) kartuli ingerjas (*Ditylenchus destructor*);
- 5) kartulivähk (*Synchytrium endobioticum*);
- 6) kartuli pruun-baktermädanik (*Ralstonia solanacearum*);
- 7) kartuli ringmädanik (*Clavibacter michigansisspp. Sepedonicus*);
- 8) kartuli värtna viroid (PSTV).

10. Mugulad peavad olema kontrollitud märgmädaniku ja varre märgmädaniku suhtes ja kõik mugulast aretatud taimed peavad olema kontrollitud viiruste suhtes.

11. Lähtematerjali töödeldakse ja paljundatakse steriilsetes tingimustes.

Materjali hoitakse steriilsetes tingimustes, suletud ruumis või sektsioonis kuni edasise paljundamiseni *in-vitro*-taimeks või minimugulaks.

12. *In-vitro* materjali peab kasvatama parasiidikindlas ruumis (ventilatsioonivad on parasiidikindlalt suletud), kuhu saab siseneda ainult lüüsi kaudu.

13. Parasiidikindlas ruumis ei tohi olla ühtegi muud materjali, mis ei ole otseselt arenenud *in-vitro*-taimest.

14. Tootja peab kehtestama taimekahjurite ja -haiguste vältimiseks tõrjeabinõude plaani.

15. Viimases tootmistsükli tuleb teha 0,5% iga liini taimedest keerdlehisuse, X, S, M, A, Y ja V viiruskontroll. Kontrollitakse nii lehti kui mugulaid.

16. Analüüsi positiivse tulemuse korral kõrvaldatakse tootmisüksuselt kasvavad taimed, millelt proov võeti.

17. Turustatav *in-vitro* materjal sertifitseeritakse kui supereliidile eelneva põlvkonna istutusmaterjal järgmiselt:

- 1) mikrotaimed;
- 2) mikromugulad;
- 3) minimugulad;
- 4) *vitro*-taimed.

18. Kui seemnekartuli *in-vitro*-taimed ja minimugulad tarnitakse otse lõppkasutajale, ei pea pakendit sulgema. Iga pakend peab olema varustatud sertifikaadiga.

19. Seemnekartuli partii tuleb toimetada kohale nelja nädala jooksul pärast sertifitseerimise kuupäeva.

20. Tootja peab säilitama andmeid väljastatud tootja dokumendi numbrite, toimetatud *in-vitro* materjali koguste ja *in-vitro* materjali saaja aadresside kohta.

Kantsler Ants NOOT